

Samuel Bohl Erich Andreae

**Disputatio Prima Super Psalmi decimi sexti Versionem Et Dispositionem Et
Apodixin ex accentibus & positu vocum, atque forma inevitabili, tam veritatis
coelestis astruendae, quam falsitatis Iudaicae destruendae ergo**

Rostochii: Kilius, 1638

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn739739751>

Druck Freier Zugang

Druck I
beachtete Druck II

Vert.: G. Andrae mitcopia

Präses: L. Bohl

R. H., theol. 1638/c

DISPUTATIO PRIMA

Super

Psalmi decimi sexti

VERSIONEM ET DIS-
POSITIONEM ET APO-

dixin ex accentibus & positu vocum,
atque forma inevitabili, tam veritatis coelestis
astruendæ, quam falsitatis Judaicæ de-
struendæ ergo

DEO DUCE

CONSENSU SUPERIORUM

*Publico Doctorum examini, in Academia Rosto-
chiensis auditorio Majori, die Martij 10. Anni 1638.
exposita & subiecta.*

PRÆSIDE

M. SAMUELE BOHL, Gryphen-
berg: Pomeran: S. S. Theol. Studios.

RESPONDENTE

ERICO ANDREÆ RUTCOPIA-
Bredalino.

ROSTOCHII,

Literis NICOLAI KILII, Acad. Typograph,
ANNO M DC XXXVIII.

1638

Psalium decimum sextum modo proposuri,
unicè hoc intendimus, ut quantum principia
Philologiae admittant, apodicticam, ex accen-
tuatione, positu vocum, & coherentiâ propo-
sitionum, exhibeamus versionem: atq; que po-
tissima nobis cura est, constructionem.

THE S I S

1. Psalmus hic dicitur מכתם, quæ vox extra Psalmos Davidis, Titulus
in quibus sexies occurrit, in totâ scripturâ Sacrà non legitur. Quo- Psalmi.
modo autem hanc vocem Chaldaus, & 70. interpretes, itemq; Judæi מכתם
exposuerint, nostri non est instituti fusè proponere, sed dicere simpli-
citer quid sit מכתם / quod arbitramur esse *insigne*. Formalis namq;
ratio מכתם consistit in *insigni*endo, & *impressivè* notando. Quam
formam assumit etiam Author titulorum in concordantiis Mardo-
chai, quando, post materiales significationes, quæ in subsequentibus
vocibus continentur: מַה שְׁפִירוּשׁוֹ זֶה אוֹ מִן הַחֲפִינִים
ita inquit; מַה שְׁפִירוּשׁוֹ דָּבָר יָקָר Et verò omnes voces easdem
habentes radicales eandem formam rectè exprimunt per *insigne*,
quod pro ratione materiæ substratæ aliud atq; aliud induit nomen.
Hic ergo significabit *insignem* rem, quæ multis nominibus, præ aliis,
est insignita: & ratione Psalmi erit egregia atq; insignis oratio. Quæ
materiam autem, & subjectum tractationis κεφάλαιον, quod meritò
omnes æstimamus: sicuti nomine atq; titulo tali meritum Christi, &
totius quasi historiæ Messiæ compendiosam representationem huic
Psalmo inclusam, quàm commodissimè insignimus.

2. Vox Davidis sumitur hic pro Filio Isai, cui Christus cum be- 777
neficiis, ut & totus Psalmus verè fuit *Cimilion*. Quando ergo D.
Pomeranus, qui teste Luthero, primus in orbe fuit, qui Psalterii inter-
pres meritis est dici, vocem Davidis explicat per *Christum*, qui Ezech.

cum Luthero volumus, explicare: bonum meum non est super te, seu ad te. i. e. in te boni mei nihil redundat. Sed de his jam specialius.

אמר 10. **אמר** Tu dixisti, foeminum est, & respicit naturam humanam in Christo; cujus respectu jure poterat dicere merito, quod Jhovah sit **אדני** i. e. fundamentum suum, in quo subsistebat, & ut supra dictum, latebat. Protestatur eapropter non immerito suum bonum i. e. meritum, omnia quæ agere debebat propter Judæos, respicientes sese, [ut in subsequenti versu dicitur] in Deum non redundare. Quia autem natura eadem cum Jhovâ unum constituit Christum, ideo rectè 70. *ἐμὴ*; Luh: *Ich hab gesagt* verterunt. Quod enim sit in unâ naturâ, sit à toto Christo.

אדני 11. Hoc dicere autem, & obijcere, & *vacillat* mentis cogitatione revolvere etiam tendit ad **יהוה** / ceu mittentem, cui dicit: **אדני** q. d. fundamentum meum, & consistentia mea es tu. Nam **אדני** formaliter dicitur fundamentum & basis; unde Messias volens agere de fundamento Mediatoris, dicit: Tu Jhovah, quamvis fundamentum sis meum, tamen bonum meum non est super te.

בונם 12. Bonum meum i. e. omne illud quod in te derivari debebat ex meo officio, ut: *Laus Judæorum ob salutem, meritum pro iis persolutorium*, quod jam, ob Judæos non cupientes solutionem pro se necessariam, ad te non venit. nomen **אדני** præcedit, præsertim cum aliud verbum locum non occuparit. **אמר** sequitur quia statq. pro verbo substantivo. In accentuatione omnia sunt ordinaria & regularia.

13. Ut autem describeret porro, & subindicaret Messias penes quemnam sit culpa quod bonum ejus non sit super Domino, subjungit versum, in quod, à se removendo, in Judæos immorigeros culpam transfert. **לְקוֹשִׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמָּה וְאֵרִירוּ כָל**

חֲפָצֵי בָם i. e. Propter sanctos qui in terrâ sunt, & magnificè elevatos omnis meæ delectationis in ipsis. 70. *Τοῖς ἀγίοις ἐν τῇ γῇ αὐτῶ ἐθαυμάσωσεν ὁ κύριος πάντα τὰ θελήματε αὐτῶ ἐν αὐτοῖς.* Quid viderint hi Homines, quid ipsis fuerit, & num textum Ebraicū in manu habuerint, vix videmus. Quid Chaldæo autem supra hanc versum in mentem venerit, conjecturâ non rectè satis assequi, aut hatiolari possuus.

14. **קְדוּשִׁים**

14. לקרושים dicuntur Judæi, vi formæ, quia ab omnibus gentibus erant segregati atq; separati &c. Unde Deus expressè in lege Moïsi Judæi quod illud nominis imposuit eis & injunxit. 7 hic significat propter, sicuti modo san- aliàs sæpe, quod Rab: Salomon agnoscens explicat per בשכור. Qui in terrâ sunt i, e. qui vivunt in terrâ: & forsan hoc additur etiam ne suboriretur suspicio de Angelis bonis, qui etiam sancti sunt & di- cuntur.

15. Vocantur porro Judæi נאריי magnifici i. e. quos Deus cum honore magnos fecerat: sicut forma in magnificentiâ, & honorem, & robur includere solet. Ponitur autem in regimine, non quasi confunderetur forma syntactica cum etymologica, sed quia sequitur genitivus. Ex principiis autem Philologicis parum interest, sive genitivus sit grammaticalis sive sensualis. Cujus sc. sensualis, innumera dantur exempla. Hic autem est genitivus grammaticalis, ita enim vertimus: & magnificos meæ delectationis in ipsis. Quamvis ex sensuali etiam naturam suam accepisse mutuam dici posset. Magnificentia verò collata Judæis fuit ex solo beneplacito Divino, quippe Deus delectabatur in patribus ipsorum. Quomodo hanc delectationem Christus tempore carnis suæ manifestaverit; & quomodo de Judæis rectè dici queat, quod fuerint causa non devenientis boni Messiani ad Deum, propter rebellionem & perviciam ipsorum, aliis relinquimus. Et inoffenso pede ad continuationem Psalmi progredimur, ubi fufius explicat Christus, quod soli Judæi in in causâ sint non undiquaq; etiam in Judæâ, absoluti sui termini: quamobrem illis imprecatur poenas, & illi simul imprecationi uberiori, causâ neglecti termini, determinationem includit, versu proxime quarto.

16. ירבו עזבותם אחר מהרו בל אסור נסכיחם מרם ובר' אשה את שכותם על שפת' h. e. Multiplicentur dolores ipsorum quos alii accelerarunt, planè non libabo libamina ipsorum ex sanguine & planè non assumam nomina ipsorum super labia mea. Sensus mediocriter exprefferunt 70, Chaldaus planè non. Versio autem nostra, ex principiis Philologicis ita confirmatur. ירבו multiplicentur dolores ipsorum; 70. ἄσβεστα αὐτῶν, aliud enim est ἄσβεστα αὐτῶν, 70. αἰσθητὰ αὐτῶν, quos alii accedera-

v. 4.

ולבו

עצבותם

אחר

מהרו

accelerarunt, donarunt celeriter. In reductione sensus, ex Ebraëa, in latinam linguam occurrit hic Ellipsis, quamvis non sit in idiomate Sacri codicis Ebraeo, quod ex regulâ Philologicâ notum est. *Verbum & Nomen includit simul Pronomen relativum, quando superabundat.* Sic hoc in loco עצביתם est appropriatum דא ירבו abundat ergo אחר alium significans. מרר significare in Scripturâ S. *donare, cito dare,* non dicemus, ne nimium chartæ perdamus. כל אסך planè non libabo נסכיהם libamina ipsorum מרם ex sanguine: reliqua sunt faciliora.

מדם
Libamina
ex sangui-

17. Non libabo libamina ipsorum, i.e. non sicuti illi sacrificabo. Et additur ratio מדם propter sanguinem ipsorum libaminibus admixtum; ita ut recte dicamus: fuisse illa libamina ex sanguine i. e. nullius momenti, contra mandatum Divinum instituta, sine respectu Messiae. Adeoq; sanguinem arbitramur hic sumi, sicuti Esa. 1. 15. Ubi scriptum est, manus vestrae plenae sunt sanguine i.e. peccatis istis, quae sanguine debent expiari: dum itaq; quaerunt expiationem in ipsâ oblatione cumulant peccata. Non memoriabimus hic plura, quomodo sanguine Christi neglecto respexerint tantum Judaei, maximam partem, ad sanguinem victimarum; & quomodo exinde מרם fusius explicare possimus: ut Phraseologiae & Philologiae modò majorem habeamus rationem, in quâ rationabiliter tali phrasi notatur communio, quam Christus, qui nunquam in N. T. sacrificasse legitur; nec etiam sacrificiis expiatoriis opus habuit, etiam hic verbis à se facit alienam. Porro ergo: non assumam nomina ipsorum super labia mea, est, q.d. Nihil ego eorum quae illi habent in praeogativis putativis mihi vendicabo, & neq; nomine, neq; dignitate ipsorum me effecram, qui aliud magis & majus, & in quò ego merito lator habeo.

18. Illis ergo missis, qui assentionem termini impedire videbantur, progreditur Messias, & continuat suam ratiocinationem exponendo: quid loco dignitatis ipsorum, locoq; sacrificiorum Judaicorum sibi magnificè sit impertitum, idq; v. 5. יהיה כנה חלקי. וכו' אהא חומיך גורר. Tu Jhovah qui es munera portionis mea & calicis mei, tu es ille qui tenens es sortem meam. q.d. Judaei ad Deum veniunt per Sacrificia, quibus oblatis solet eos Deus respicere in gratiâ, quò mediò non indigeo ego; nam sum cum ipso Deo unitus adeo, ut per alium non sit necesse ad ipsum venire.

19. Rheb.

19. *Rhebbia docet* אלהי *esse vocativi casus, cum accedit vox* מנת
 Vox מנת habet kametz, & quamvis videatur talis forma aliàs oc-
 currere in singulari, probabilius tamen sentimus, quod, ob kametz
 impurum, affinitatem quandam habeat cum plurali, sicuti infra dice-
 tur in נחלת alibi זמרת; unde vertere voluimus munera, quia Deus
 est verè munera. q. d. cum illo omnia, quæ muneris nomen habent,
 habeo.

20. Vocem autem *portionis* arbitramur desumi à portionibus חלקי
 Judaicis, quibus has suas opponit. Quamvis enim Christus hæredi-
 tatem certam in terrâ Judaica non habuerit, quod docet historia E-
 vangelica, [non enim quò caput reclinaret habuit] portionem ta-
 men accepit præ aliis; Unde JESUS NAZARENUS dicere pote-
 rat quòd יהוה esset מנת חלקו/quem etiam כוס vocat; quam vo-
 cem nos per *calicem* expressimus. Si autem Philologica nostra prin-
 cipia velimus sequi, explicamus per *demensum*. Radix enim est כסס
numeravit: hinc כוס *numeratum, demensum* sicuti in hac significa-
 tione venit alibi in Psalmis de impiis, alibi autem de piis, ut Psal. 23.
 ubi tacitæ objectioni, quomodo nō timeamus, si vel in inferno quod
 tamen contradictorium est, & impossibile, sub Pastore nostro esse-
 mus, ita præoccurrit: כוס רייד h. e. demensum meum est irri-
 guum. q. d. etiamsi omnia loca plena essent carbonibus obducta,
 ille tamen locus quem mihi adscriptum haberem esset futurus irri-
 guus, ut frui possem amoenitate.

21. Hoc posito fundamento argumentatur Messias quàm facile,
 etiamsi quidem Judæi noluerint se Doctorem audire, totus mundus
 & omnes gentes sibi sint subijciendi. Tu tenens es, inquit, sortem
 meam. Tu in manu tuâ habes, quod mihi dare potes, & quò me in
 meis terminis conservare vales: & gentes sunt atq; tota Ecclesia. Hæc
 est fors Christi!

22. Positus in hoc versu est ordinarius & naturalis. Vocativus
 præcedit, rectus casus post se obliquum habet, verbum, vel ei æqui-
 pollens, fini destinatus.

23. Promovemur ergo, & demonstramus quomodo fortis illius,
 quam Deus tenebat, portio nihil aliud sit quàm omnia membra in
 corpore

2. 6

corpore Christi, & ita omnes homines Christiani & credentes. Id quod vul. S. I. v. r. quando versu sequenti 6. dicit. חברים נפלו i. e. Funes ceciderunt mihi in delectabilibus, etiam hereditas pulchrauit super me. 70. ita: Εξορία ἐν ἐπέσοις μοι ἐν τοῖς ἡγετίστοις μὲ καὶ γὰρ ἡ ἀληθεύουσα μὲ

הכלים
בנעימים

Funes &
hereditas
Christi, de
lectabilis.

αἱρεσίῃ μοι εἰν. Funes notant hic partes, funibus quasi distributas, quæ obveniant Christo in delectabilibus. i. e. ut maximè delectabiles & amoenæ: quæ fuerunt Gentes, & omnes partes orbis ad Christum converſæ; quæ delectabiles dicuntur in delectabilis, i. e. Christo. Unde explicatur hereditas per pulchritudinem super Christo, cum dicit: Super me pulchra est hereditas. h. e. illi homines qui hereditate mihi quasi contingunt.

נחלת

24. שפרא habet Rhobia compositum quia distinguitur à שפרא & עלי/que conjunguntur. Nomen חברים præcedit propter oppositionem, ob simplicem inconnexam narrationem, id quod ex aliis locis quamplurimis notum doctis est. Si præcessisset נפלו talis exoriretur sensus: Si ceciderunt super me funes in delectabilibus, etiam hereditas mea pulchra facta est super me. נחלת itidem habet kametz, sicut supra מנה ob impuritatem inclusi Vau, & ita notabit hic hereditates, plurale pro singulari; ob mixtionem נחלת & applicationem in individuis; hereditates ergo pulchrauit i. e. quodlibet ex hereditate pulchrauit.

7. 7

25. Videns ergo Messias fundamentum tantæ hereditatis caprandæ esse Dominum, ipsiusq; secum unionem; progreditur in versu 7. & ita dicit: אכרך את יהוה אשר רעצני את לילות i. e. Benedicam Domino qui scientem me reddidit, etiam in noctibus erudierunt me renes mei, (intimum meum) 70. εὐλογῆσαι τὸν κύριον διὰ συνεθήσαστά με. ἔτι δὲ καὶ ἑως συνύπνος ἐπὶ τοῖς νεφροῖς μὲ. Targum. אכרך זי יתדמלכני נומי. כלליריא דדאן לי כוליתר lensum non expressit, quamvis verba mediocriter. Hoc dubium autem exhibet Chaldaeus, annon dicendum sit; nocte erudierunt mihi renes meos. Dubium autem nullam esse evincit: אכרך יסרנני quod verbum ut activum assumens

mens affixum habet post se Nominativum. Oppositio in **לֹא לִי** non opponitur Domino, sed scientiæ communicationi, **וְכָל דְּבָרֵינוּ כְּלִי** quæ videtur fieri de die. Demonstraremus jam quomodo explicatio nostra Chaldaicæ necessariò sit præferenda, idq; ex Job. 27. 20. verùm quia subsequentes aliquot disputationes hoc, & alia, ex professo tractabunt: ad eandem lectorem remittimus.

26. Omnia hæc in versione sunt ordinaria & regularia. *Qui me scientem reddidit*, Latine rectè, qui *erudit me*: modo vox illa Latina specialem non involveret imperfectionem. Quod autem dicit, *renes mei me erudierunt*, in Christo adimpletum esse satis multa loca Evangelistarum abunde testantur; cum ad Patrem solebat provocare Filius.

27. Immo ut notaret unionem, non obscurè addit: *etiam de nocte erudit me intimum meum*. **כְּלִי יוֹרִי** formaliter significat *intimum meum me perficiens*, quod in plenitudine Divinitatis Christi esse fufius probandum Theologis relinquimus. Nos autem colligimus illud intimum tale fuisse, quod etiam Christi carne dormiente, naturalesq; actiones suspendente, Christum scire fecit, & in omnibus quasi instruxit. Christus enim in navi, sub tempestate vehementissimâ, dormiens non ignarus erat mali, quod timebant Discipuli, quia intimum ejus **וְכָל דְּבָרֵינוּ כְּלִי**. Adeo ut plenitudo Divinitatis Christum scire fecerit omnia, quæ ad officii partes expediundas necessaria in Evangelistis mirabiliter audimus.

28. Apodixis hujus versus non est necessaria **וְכָל דְּבָרֵינוּ כְּלִי** enim fortè *scire*, & maliter significare *scientem fecit*, probatum est in disputatione 12 *erudiri* pro formali; ex quâ locum unicum legis assumimus. Ubi Bileam *Messias*, ita Balacum alloquitur **וְכָל דְּבָרֵינוּ כְּלִי** ego te scientem reddam quid futurum sit in postremitate dicrum. Ut taceamus veteres Interpretes non contradicere.

29. Hoc scire poterat Christum in terminis conservare quia erat à Domino, qui simul Judex erat; quod agnoscens Messias

ita continuat orationem suam in versu 8. שִׁיתוּ יְהוָה לְנַגְדִּי שִׁיתוּ יְהוָה לְנַגְדִּי
 תמיד כו מימיני כל אמוס i. e. posui Ithoram coram me perpetuò,
 quia est à dextris meis ideo nequaquam dimovebor Chaldaeus rectissi-
 me hunc versum expressum extulit לקוברי תרירא שויתו יי לקוברי תרירא
 observans accentuatio-
 nem τῶ Athnach & Rhebhia compositi.

30. Cur autem in N. T. legatur *πεσχωρῶμεν* non difficulter pa-
 tet, in Novo namq; Testamento allegati saepe sunt 70. Interpretes, &
 שויתו non ipsa verba textus Ebraici cum formis suis. Et si vellent agere
 Philologos Græcos, etiam hic non sine probabilitate diceremus,
πεσχωρῶμεν cum Ebr. שויתו aliquammodo convenire. Arbitramur e-
 nim *πεσχω* Græcorum non formaliter significare vidit, sed tantum
 materialiter. Forma autem consistit in *determinando* sicut apud Ebr-
חצה determinavit, & vidit significat. Vestigium aliquod huius si-
 gnificationis formalis consistit in voce *ὅρι* terminum significante,
 quam vocem ab *ὅρι* descendere diceremus. Contractio namq; in
 vocalem parvam apud Græcos quod degeneret, non ignotum est. Ut
 ita *πεσχωρῶμεν* sit ego *determinavi*, aut *terminum constitui*. Sed vale-
 ant hæc, & elaborentur, si necessaria sunt, ab illis qui Græca ex pro-
 fesso tractant: nos hæc ut opinionem non ita absurdam proponere
 volumus.

31. Versus hic aliàs facilimus est. Dominus positus est coram
 Messia, quæ enim facere videbat Patrem, seu se scire facientem, ea fa-
 ciebat ipse; unde minimus suboriri timor non poterat de infelici-
 tate assequendi termini generalis. Hoc est quod dicitur כִּי מִיְמִינִי
 כל אמוס i. e. quia ille est à dextris meis ego non dimovebor. Ubi
 vox *dimovēdi* est opposita voci *שמרני* in terminis servandi Messia.

32. His ita præsuppositis gaudet Messias, & confidit se jam in Ter-
 minis suis conservatum iri, etiam si vel ipsa mors obveniat: quam ob-
 rem sic habet versiculus 9. לֹכֵן שִׂמַּח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי אֵף בְּשָׂרִי
 1. 9. יֵשֵׁב לְבַשְׁתִּי h. e. quare letatum est cor meum, & exultavit omne quod
 est in me gloriosum, etiam caro mea habitabit confidenter. 70. Διὰ
 τῆς εὐφροσύνης ἡ χαρδίας μου, καὶ ἡ καρδιά μου ἡ γλῶσσά μου
 ἔπαι

ἐπὶ δὲ ἡ σφραῖς μου καὶ ἡ σφραῖς ἐπ' ἐλπίδι. Totidem verbis allegata est hæc sententia in N. T. Græco: ubi Ebraeorum כְּבוֹרִי explicatur per γλῶσσά μου. Insigne exemplum supra propositæ notæ, docentis formas Ebraicas non perpetuo inveniri in N. T. quod illud assumere solet, quod suo satis est instituto.

33. Chaldaus de verbo ad verbum omnia extulit. *Gloria* significat omne id, quod est in Messia gloriosum; à quâ lingua non excluditur, quæ maxima gloria Messia dici potest. Si etiam velimus juxta regulas accuratioris constructionis Ebraicæ nostram versionem reformormare, quamvis hic opus non sit, dicendum esset: *etiam caro mea habitatura confidenter*. Opponitur enim *Cor, Gloria*, [omne quod in Christo GRAVE est] & *Caro*. *Cor* sumitur pro vitâ, & pro eô, quod vitæ principalis sedes est; & ita pro animâ. *Gloria*, pro inhabitante plenitudine Divinitatis, quæ ceu gravitatem, & pondus, Messia ut & honorem conciliavit. *Caro* venit pro humanâ carne: ut ita unum prædicatum commune, ista tria habeant; latari, & exultare. At ne tacitè objiceretur carnē non habere quod gaudeat, quippe in mortis pulverē esset ponenda, addit: carnem confidenter habitantem. Et hoc ratione sensus hujus Psalmi est: Ego totus, totus Messias exulto; quod è vestigio in versu subsequenti explicat, ubi de se toto dicit, quod non sit de relinquendus in statu mortis, sic inquit.

*Gloria
Messie.*

כִּי
כְבוֹרִי
בשרי

*Sensus hujus
Psalmi.*

34. כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׂאוֹל לֹא תִתֵּן חַסְדְּךָ לִרְאוּת. Nam non derelinques me ipsum statui mortis, nec dabis misericordiam tuam experiri corruptionem. 70. ὅτι σὸς ἐγκαταλείψας τὴν ψυχὴν μου εἰς ἄδην, ὅδε δώσεις τὸν ὅσιόν σου ἰδεῖν διαφθορὰν. Eadem verba retinet N. T. nisi quod pro ἄδην ponat ἄδης.

35. Anima hic sumitur pro toto Christo. Totus enim Christus erat in statu mortis, & revera mortuus erat. Similia loca si pro hac significatione adduceremus, actum ageremus. Status autem mortis est illud tempus quod inter vitam naturalem in cruce terminatam, & illam post resurrectionem gloriosè inchoatam, intercessit. לִשְׂאוֹל significare, docet Genesis, & alia scripturæ dicta, sicuti & Græcorum ἄδης hoc in Genesis notat juxta 70. Interpretes.

לֹא תַעֲזֹב
נַפְשִׁי
לִשְׂאוֹל
*Status
mortis
Christi.*

B 3

16. חסדך

36. **חסיד** notat *miseriordem*, & sæpissime *miseriordiâ affectum*
Non quasi activum & passivum alternarent, sed quia *forma utrinq; id*
ex sese involvit. Significat enim **חסיד** illum, cui *exprobratio obtingit*.
 Quia cum in malam sumitur partem significat *Scelus*, ut in voce **סר**
 notum est: in bonam verò significat *laudem*, & *gratiarum actionem*;
 quando quis vel beneficia exerceat, vel pro beneficiis præstitis gratias
 agit. Ut ita notet eum, in quem cadit exprobratio tam activa, quam
 passiva. Utrumq; videtur hic posse locum habere. Christus enim
 homo est **חסיד** *miseriordiâ*, præ reliquis omnibus, affectus: quod &
 in persona Dei subsistat, & consequenter juxta legē impossibilitatis
 mortem non videat, sicut & Petrus Act. 2. 24. loquitur. *ὅτι ὁ θεὸς ἀνέ-*
στη, λύσας τὰς ὁμώας τῷ θανάτῳ, καὶ οὐκ ἦν δυνατὸν κατ-
εἶνάσαι αὐτὸν ὑπὲρ αὐτῶν. Cujus impossibilitatis fundamentum
 putamus allegari ex Plal. hoc 16. in quo unio personalis non obscu-
 rè describitur.

37. *Videre corruptionem, est corrumpi.* Unde Luth. Du wirst
 nicht zugehen/das dein Heiliger verweise. Quod autem **שחת** revera
 notet *διαφθοράν* evincitur ex alio commodo loco Psalmi 49. v. 10.
 ubi de piis, animâ liberatis dicitur; quod in æternum non experturi
 sint **שחת** *corruptionem*, id quod contextus omnino videtur innuere.
 Job. 17. 13. 14. Rei hujus, hi recensentur gradus. 1. **שאר** i.e. *status mor-*
tis, quando dicit: **אם אקוה שאר בתי** 2. **חשך** i.e. *tenebrae*. In
 morte enim, inquit: **בחשך כפרתי יצועי** / & propriè notat sepul-
 turam, sicut prius mortem. 3. **שחת** *corruptio*, quando inquiens per-
 git: **רשחת קראתי אבי ארה** / postquam enim sub terrâ delitu-
 erint aliquandiu corpora, solent corrumpi. 4. **רמה** *vermes*, qui ex
 corrupto corpore nascuntur, ita namq; inquit: **אמי ואחתי לרמה**
 corruptio enim est Pater generans, ex verme vermem.

38. In textu legitur **חסיד** cum Jod. Masorothæ autem nota-
 runt legendum esse sine Jod, cum inquiunt: **יתיר יוד**.
 39. Ut tandem suorum terminorum non tantum ordinem &
 progressum, sed & finem ipsum attingat, ob quem meritò cor Messie
 laetetur. versum addit ultimū. **תודיענו ארח חייך שבע שמחות**
כימנך נצח i.e. *Notificabis mihi viam vita-*
tum

Christus
miseri cor-
dia affectus

למות
שחת

Corruptio
nis gradus.

חסיד
Finis ter-
minorum
Messie.

viam, saturitatem gaudiorum cum facie tuâ, amœnitates in dextrâ tuâ
perpetuata.

40. תדעני formaliter significat tu complecti me facies. Nam
non scivit tantum vitam, sed & revera complexus est: quin, ut ita lo-
qui liceat, *viam vitam* calcavit. Complecti autem, & quâ ratione
acceptum, דע quod significet, in ordinario formalium significatio-
num scrutinio demonstrandum ablegamus. Interim putamus hâc
vitâ innui *vitam in genere*, unde יל legimus: quæ vita complecti-
tur sub se i. *vitam post resurrectionem*, quando ex שחר sive statu
mortis liberatus Christus vivebat his in terris in gaudio cum facie
Dei i. e. cum אלו vel in אלו, qui est facies Dei: antea namq; sem-
per patiebatur, & de saturitate gaudii non poterat totaliter gloriari,
sicut post resurrectionem. Et quamvis את פני / coram facie, vide-
tur notare; subjectum tamen semper animadvertendum; quod cum
hic sit Christus, eò modo cum facie Dei est, quò modo jam est de-
scriptum. 2. *Vitam post ascensionem*, quæ erat amœnitas Iesus Naza-
rei in dextrâ Dei, cum ipse ad dexteram Dei sedens: in dextrâ Dei
esse, & in potentiâ illâ universali manere rectè creditur & dicitur: at-
que ita quidem ut sit ימין dextera perpetuitatis & æternitatis. נצח
æternitas à vincendo, quia æterna vincunt omnia, & ultima manent:
ut iterum rectè dicamus: dexteram hanc, esse dexteram victoriæ, in
quâ jam nostra caro in Christo exaltata pro nobis intercedit miseris
mortalibus.

Hæc est versio, & prima in Psalmo pars tractationis, quam o-
biter, Philologicis principiis allegatis, in medium ponere volumus.
In subsequētib; aliquot disputationibus eandem, & specialiora,
quamplurima, quæ hic sunt intermissa c. rtis & infallibilis דודי
bibimus probatum: ad quas non solum eadem rejiciemus, sed
lectorem etiam benevolum ablegatum volumus.

Errata ob festinationem hæc irrepsere.

P. 5. lin. 23. ut Nomen & Verbum leg. ut Verbum & Nomen. lin. 24. ut
major & minor leg. ut minor & major. Pag. 8. lin. 17. memorabimus leg.
memorabimus, pag. 13. post significare, add. statum mortis.

rum, saturitatem gaudiorum cum facie tua, amœnitatem
perpetuas.

40. תִּירְעֵנִי formahter significat tu complecti
non scivit tantum vitam sed & revera complexus est
qui liceat, *viam vitam* calcavit. Complecti autem
acceptum, יִרְעֵנִי quod significet, in ordinario forma
num scrutinio demonstrandum ablegamus. Inter
vitam innui *vitam in genere*, unde יִרְעֵנִי legimus: quod
tur sub se i. *vitam post resurrectionem*, quando ex
mortis liberatus Christus vivebat his in terris in
Dei i. e. cum *אֵלֹהִים* vel in *אֵלֹהִים*, qui est facies Dei: a
per patiebatur, & de saturitate gaudii non poterat
sicut post resurrectionem. Et quamvis אֵת פְּנֵיךְ
tur notare; subjectum tamen semper animadvertere
heic sit Christus, eodem modo cum facie Dei est, quod
scriptum. 2. *Vitam post ascensionem*, quæ erat amœ
nitatis in dextera Dei, cum ipse ad dexteram Dei fede
ret, & in potentia illâ universali manere rectè credi
que ita quidem ut sit יְמִינֵךְ dextera perpetuitatis &
æternitatis à vincendo, quia æterna vincunt omnia,
ut iterum rectè dicamus: dexteram hanc, esse dextera
quâ jam nostra caro in Christo exaltata pro nobis
mortalibus.

Hæc est versio, & prima in Psalmo pars transla
titer, Philologicis principiis allegatis, in medium
In subsequētib; aliquot disputationibus eandem
quamplurima, quæ hic sunt intermissa, et rursus & infra
bibimus probatum: ad quas non solum eadem
lectorem etiam benevolum ablegatum.

Errata ob festinationem hæc irrepressè

P. 5. lin. 23, ut Nomen & Verbum leg. ut Verbum &
major & minor leg. ut minor & major. Pag. 8. lin. 17.
memorabimus, pag. 13. post significare, add. statum mortis

